



Euthanasiemanie

Tertio, 2 april 2008

door Peter Vande Vyvere



De zelfgekozen dood van Hugo Claus blijft de gemoederen beroeren. De euthanasiediscussie vult krantenkolommen en opinierubrieken, flakkert op na een documentaire van pro-euthanasie-arts Marc Cosyns en inspireert Open VLD tot proefballonnetjes over de uitbreiding van de euthanasiewet voor dementen en kinderen.

Al die heisa heeft te maken met de buitenproportionele media- aandacht voor Claus' euthanasie. De schrijver is natuurlijk een icoon van de emancipatorische omslag van onze cultuur in de tweede helft van de vorige eeuw. In die zin verwondert het niet dat zijn zelfgekozen dood tot polarisatie leidt. En tegelijk is het tragisch. Want euthanasie is een uiterst delicate – en overigens veeleer beperkt voorkomende – handeling. Daarom zijn absolute uitspraken en verhitte verwijten zoals die van Erwin Mortier op Claus' afscheidplechtigheid volkomen ongepast. “Meneer de kardinaal: schaam je”, sneerde de schrijver en hij verweet kardinaal Godfried Danneels “de eigen morele superioriteit te celebreren boven het lichaam van een geliefde dode”.

Wie heeft baat bij dat heilloze gestook? Danneels hekelde in zijn paashomilie alleen de verbijsterende mediatieke ophemeling van euthanasie. Want die is onmiskenbaar. Voor de rest: evenmin als pleitbezorgers van zelfbeschikking zieken veroordelen die voor een natuurlijke dood kiezen, nagelen gelovigen iemand aan de schandpaal wanneer hij werkelijk ondraaglijk lijdt en wenst te worden verlost. Geen enkele welmenende gelovige, van stoeltjeszetter tot kardinaal, verheerlijkt aftakeling, lijden en pijn. Wel waarschuwen gelovigen voor een verabsolutering van de zelfbeschikking. Voor een cultuur die mensen – vooral de zwakken – sluipend dreigt te culpabiliseren als ze onproductief, zwak en afhankelijk worden. Is het zo moeilijk de opiniebijdrage van broeder René Stockman, de oproep van de kardinaal en de leer van de kerk over euthanasie te verstaan als een kreet en een noodsignaal?

Wie kan werkelijk soeverein, vrij en onafhankelijk van elke morele druk over zijn leven beslissen? Zo'n vrijheid mag de dominante maatschappelijke maatstaf niet worden. Want ze is hoogstens voor enkele bevoorrechte sterken weggelegd. Bij uitstek kinderen en wilsonbekwame mensen moeten worden beschermd tegen de perfide suggestie dat je als verzwakkende mens 'onwaardig' en anderen alleen tot last bent. Dat is helaas het effect van een wetgeving die euthanasie voor kinderen en wilsonbekwamen principieel mogelijk maakt.

De media dragen in dat dossier een verpletterende verantwoordelijkheid. In De Morgen van het voorbije weekend geeft Walter Pauli de jonge Open VLD-er Jean-Jacques De Gucht een terechte bolwassing voor zijn ondoordachte voorstel tot het verplichten van 'euthanasiedokters' in elk ziekenhuis. Nu is het wachten op reportages, beelden en interviews die de waardigheid en de diepte reveleren van mensen die hun ziekte tot het einde dragen. Of die de wonderlijke kracht van menselijke nabijheid tonen in de toewijding van verzorgers en naasten. Correcte berichtgeving laat ook die realiteit zien.

Overgenomen met toestemming van Tertio.